

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT Budapestben.

Megjelenik minden vasárnap egy ívnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kat. népoktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknel minden egyes szóért minden közlés után 6 fillér (3 krajczár) fizetendő.

Egyéb hirdetéseknel:

egész oldal ... kor. 22.— | negyed oldal ... kor. 8.—
fél oldal ... • 16.— | nyolczad oldal • 4.—

A díjak előre beülendők a Szent-István-Társulathoz.

Apponyi gróf a fizetésrendezésről.

A kultusbudget általános nagy vitáját Apponyi gróf kultuszminiszter fejezte be nagyszabású beszédével, melyben a tanítói fizetésrendezésről ezeket jelenti ki:

Atterve mostan a népiskolai ügyekre, én csak köszönettel vehetem, hogy fölszóltatt t. képviselőtársaimnak majdnem mindegyike általánosan helyeselte azt az irányt, amelyben én ezekkel az ügyekkel foglalkozom.

Ha mindenekelőtt a sokat emlegetett fizetésrendezésnek kérdését újból megemlítem, teszem azt azért, hogy azokat a képviselőtársaimat, akik nagyon hangsúlyozták azt, hogy az, ami mostan történik, csak ideig-óráig, a mai szűkös viszonyok között fogadható el, azonban nem tekintendő a kérdés végleges megoldásának, figyelmeztessem újból, amint már egyszer tettem, a vitát bevezető beszédemnek azon passzusára, ahol én körülbelül ugyanezt mondtam, de egyszerűsre mind azt is mondtam második fölszólalásomban és senki azt meg nem cáfolta, hogy az a fizetésrendezés, amelyet most tervezek s amelyre nézve legközelebb leszek szerencsés törvényjavaslatokat a Ház elé terjeszteni, nem marad el a legműveltebb nyugateurópai államoknak fizetésrendezése mögött. A mi belső békénknek, a nemzet életére oly nagy befolyást gyakorolni hivatott és tényleg gyakoroló tanítótestület benső megnyugvásának előidézésére nagyon szükséges, hogy ebben a teremben a dolognak ezt az oldalát is hangsúlyozzuk, mert, t. képviselőház, nem áll az, hogy az állami pénzügyek által teremtett szűkös viszonyoknak súlyát csak épen ez a probléma érzi meg, megérezzük ezt az egész vonalon. Nem vagyunk gazdag nemzet s addig, amíg nem vagyunk gazdag nemzet, nem élhetünk gazdag nemzet módjára, ha nem akarunk tönkremenni. Azon kell lennünk, azon is vagyunk, s ez a kormány egész erejével azon lesz, hogy azon kezdeményezések útján, amelyeket gyakorolt már s amelyeket

gyakorolni fog ezentúl, siettesse azt, hogy ebből a nemzetből gazdag nemzet legyen; s ha ebből a nemzetből gazdag vagy gazdagabb nemzet lesz, akkor abban az arányban, amelyben gazdagabb nemzet lesz, ennek a megerősödött gazdagságnak jótéteményeit kell, hogy érezze párhuzamosan és arányosan minden tényező, amely a nemzeti élet szolgálatában áll, érezzék tehát legelső közt azok a tényezők is, melyek a nemzeti kulturát művelik.

Különben mikor kimutatom, hogy mi észszerűen az egyik költségvetésről a másikra nem irányozhatunk elő nagyobb összegeket, mint keresetösszegekben 20 millió koronányi összeget rendes szükségletként, akkor nem panaszkodhatik mostoha ebből az a kormányzati ág, amely ebből a 20 millióból csupán csak fizetésrendezések ez egy részének, a népiskolai tanítók fizetésrendezésének címén 6 milliót vesz ki.

Én nyugodt lelekkel mondhatom, hogy ezen a terepen megvettem azt, amit lehetett. Keresztülvittem, amit keresztülvinni lehetett. Amit eddig keresztülvittem és tettem, abból megnyugvást merülhetnek a jövőre is azok, akiket érdekel, addig legalább, amíg én ezen kormányzati ágnak élen fogok állani. De meg vagyok róla győződve, hogy bárki álljon ezen közkormányzati ágnak élen, már a közvéleménynek irányítása és befolyása mellett is nem fog megfélemlkezni a nemzeti kultura szolgálatában álló ügy a magasabb fokokon — de hiszen azok már e tekintetben panaszra nem jogosítottak — mint a közép- és alsófokokon levő munkásairól sem.

Hellebronth Géza t. képviselőtársam ismételtén fölhozta, hogy nem látja be azt, hogy miért legyen különbség az állami és nem állami, mondjuk felekezeti — mert hiszen ezek képezik a nem államiaknak legnagyobb részét — tanítóknak fizetése között. Azt mondja, hogy ugyanazt a munkát teljesítik a felekezeti tanítók, ugyanazt a földadatot végzik a felekezeti iskolák, azzal a különbséggel talán, hogy az ő általuk végzett nevelői és tanítói munkában a vallás-

erkölcsi nevelésre nagyobb súlyt fektetnek; annak nagyobb kiterjedést adnak, aminő szerinte es én szerintem is, nem hátránya ennek a nevelésnek. Miért ne egyenlítéssek tehát ki, miért ne legyen egyenlő a fizetésük. Ha így vetik föl a kérdést, t. képviselőház, azt én teljesen aláírom. Én rendkívül kívánatosnak tartom, hogy minden tanítónak, jellegkülönbség nélkül, egyenlő legyen a fizetése. De, hogy az állam legyen az, amely ezt az egyenlőséget keresztülviszi, azok között, akik az ő alkalmazottjai és azok között, akik nem az ő alkalmazottjai, akiket ő nem fizet, hanem csak segítyez: ezt már nem tartom olyan evidens követelménynek. Boesánatot kérek, amit e tekintetben tenni lehet, azt én megtettem, illetve megteszem az általam beadandó törvényjavaslatban. És ami azt a másik sérelmet illeti, amelynek orvoslását szintén biztosan kiállításba helyeztem, az is benne lesz a törvényben, hogy t. i. a kántori fizetés, amint beszámítatik a fizetés kiegészítésénél, úgy beszámítatik a nyugdíj megállapításánál is. Azt hiszem, hogy nem lehet akkor szűkkeblű, vagy mellénytelen eljárással vadolni az államhatalom képviselőjét, amidőn ennyit tesz annak a célnak elérésére, hogy tényleg egyenlők legyenek a tanítók illetményei, de nem tesz meg mindent, hanem a tévedők egy részét azoktól is várja, akik annak az iskolának gazdái, fenntartói.

T. Ház! Én röviden azon feltételeket is jellemeztem első beszédemben, amelyekhez a nem állami iskolák segítyezését kötni fogom s ezen feltételeket némely oldalról keveselték, más oldalról pedig sokallották, illetőleg annak a nézetnek is adtak kifejezést, hogy a fizetés kiegészítését egyáltalában semmi feltételhez nem kellene kötni, mint ahhoz, hogy a kultúra tekintetében a törvény által követelt színvonal az iskolában megtartassék. Tehát azon t. képviselőtársaimat, akik ezen beszédemben elmondott garanciákat keveselték, csak arra kérem, hogy legyenek egy kis türelemmel addig, míg az e tekintetben általam beadandó törvényjavaslat a Ház előtt fog lenni.

Meglehet, hogy ők akkor is keveselni fogják, de, t. Ház, a kormánynak e tekintetben felelőssége tudatában azon határok közt kell maradnia, amely határokon belül az állami és nemzeti érdekeket meggyőződése szerint minden egyes esetben megóvni képes lesz, melyekkel azonban nem idéz elő felesleges nagy, állami és nemzeti érdekek által nem parancsolt erkölcsi ellenhatásokat, amelyek utóvégre is a nemzeti összeforradásnak épügy kárára válnának és épügy akadályt képeznek, amint az erőtlenség ott, ahol erő kifejtésre van szükség. Azt alig reménylem, hogy megszerzem Maniu t. képviselőtársam helyeslését, aki azon az állásponton áll, hogy egyáltalán semmiféle állami és nemzeti garanciát ne követeljünk, én pedig azon az állásponton állok, hogy erre igenis szükség van, még pedig nemcsak az állam által segé-

lyezett, hanem egyáltalában a törvény által megengedhető minden tanintezetnél.

Az «*Alkotmány*» a miniszter fenti kijelentéséhez következő kommentárt fűzi:

Apponyi azt mondja, hogy nem tehetünk többet, nem élhetünk gazdagon, szegény ország vagyunk. Igaza van. De ebből nem következik, hogy a hitvallásos tanító még szegényebbül éljen, mint az állami tanító. Azt is mondotta Apponyi, hogy a hitvallásos iskolák gazdái tüntessék el a különbséget s tegyék egyenlővé az állami tanítói fizetéssel a hitvallásos tanító fizetését. Látszatra ez a válasz frappáns és igaz. De csak látszatra. Mert meg lehet róla győződé Apponyi, hogy a hitvallásos iskolák fenntartói nem kérik az állam segítségét — hiszen azzal az állam betolyása is növekszik — ha saját erejükből többet tudnának tenni, mint amit tesznek, illetve ha önmaguk, saját erejükből el tudnák tüntetni a fizetésbeli különbséget a hitvallásos és állami tanítók között. Hisz éppen ez minden bajnak a forrása, hogy a katolikus társadalom közömbössége mellett az egyházi vagyon nem elég a katolikus iskolák fenntartására és a tanítók fizetésére. S ha a protestánsok az állami segéllyel oly nagy mértékben képesítettek a kulturális feladataik teljesítésére, akkor ugyanezt joggal megkívánhatják a katolikusok is. Hiszen az 1848: XX. t.-c. éppen erre adta meg a jogalapot. Ezért esodalkozunk Apponyi nyilatkozatán, mely a hitvallásos iskolák több teherviselésre alig képes «gazdaira» hárítja a terheket.

S még egyet. Apponyi nyilatkozata azért se elégít ki minket, mert ha annak mélyére tekintünk s ha gondolatát logice végiggondoljuk, olyan liberális fölfogásra bukkanunk az államnak a kultúra terén teljesítendő feladatát illetőleg, melyet igazán nem akeptálhatunk. Az állam oktatási kötelezettsége nem abban áll, hogy a kulturális hivatást végző s eredményesen teljesítő többi tényezőket mintegy másodrangú tényezőkné tekintse s azt mondja: ha ti hitvallásos nevelést akartok — ám legyen szabad ezt tennetek, de az állam ezt nem úgy tekint, mint a maga ügyét, hanem csupán olyan privát buzgóságnak, melynek csak akkor jó a segítségére, ha ti már koldusok vagytok s nem tudtok a magatok lábán megállani s amikor az állam még nem képes arra, hogy teljesen átvegye a kulturális feladatokat és terheket.

A közvetlen nevelés, nevelőink és a társadalom.

A nevelés példa nélkül el nem képzelhető. A tulajdonképeni, illetőleg közvetlen nevelés: a mások eselekedetének megfigyelése s ennek alapján való megítélése annak, hogy mi a jó, mi a rossz. A magyar ember saját kárán tanul, mert nem figyel meg kellőképen másokat, mert

ily módon nem ítéheti meg vajjon előnyös-e, avagy hátrányos-e valami reá nézve. Ez okozza aztán ama fájdalmas tapasztalatokat, melyek kényszerült meggyőződést okoznak. Eső után köpönyeg. Ebből önmagától előviláglik a példa fontossága. «Vízet prédikál és bort iszik» hallhatjuk itt is, ott is, mert az elv és személye között kapcsolatot keres, mert népünk nem képes e kettőt egymástól elválasztani. S mi az a kapocs, amely a holt szavak helyett életet lehel?: a példa. «Egyedül mint szószólójuk nem koránál vagy állásánál fogva követelhet a nevelő tiszteletet, kívánhatja tekintélyének elismerését, intézkedéseinek engedelmes végrehajtását. Magatartásában, egész életének rendjében, azért a kötelességtudás élő példaképpen kell az erkölcsiség való-sága mellett tanuskodnia; felsőbbiségét csak annak köszönheti, hogy az erkölcsiség elveit jobban fogja föl; tekintélye csupán onnan származik, hogy követelményeinek pontosabban meg tud felelni».¹

Maga a legnagyobb *Mester az előszemléltetés* ideálja volt. Azért is mondotta: «Ki fedd meg közületek engem?» S *Rousseau* hányszor hangoztatja a példa fontosságát: Amennyire lehet — mondja — tettek által kell beszélni, szóval pedig csak azt mondani meg, amit megtenni nem lehet».² Minden oktatástok példából álljon és a sikeres eredmény ki nem marad».³ *Meinhold* amikor a tettek és példa nélküli feeseget ostorozza, így ír: «Würde die Welt von Moral moralisch, müsste von eurem ewigen Moralgeschwätz längstens der Himmel sie sein».⁴ A «Szentírás» ez a legrégebbi könyv, a kisdedek megbotrántozatójáról azt mondja: «Jobb volna azon embernek, ha malomkö kötetnek nyakába és a tenger mélyébe sülvesztetnek». A közmondások között is hány hirdeti már oly rég azon alapföltételt, amely nélkül kénytelen vergődni modern nevelésünk: «Szavak indítanak, példák vonzanak», «Szavak törpék, példák óriások», «Rossz példák a jó erkölcsök megrontói», «Többet ront egy rossz példa, mint husz jó építhet» stb.

Nézzük, mit várhatunk e téren a nevelési tényezők legfontosabbikától, a társadalom alapjától: a családtól, a szülői háztól? Sajnos, akárhányszor a szülők maguk mótelyezik meg a mindenre fogékony gyermekki lelket. S mivel legtöbb esetben *lakus*⁵ okozza ezen botrántoztatást, úgy tudat-

lanságának, bár sok esetben sajátságos morális fölfogásának következménye ez. Hányszor vágja maga alatt a fát az ily nevelő, amidőn azzal védi a bűnöst: «Hisz mi sem voltunk különbek». Eme nevelés azzal kezdődik, hogy a síró babát az ablakon dörömbölő keményseprüssel (hazugság) ijesztgetik s folytatják azzal, hogy az ajtó előtt imádkozó koldusnak azt izenik a gyermek által, hogy nincs itthon senki sem. Egyelőre azon eredményre vezet eme nevelés, hogy a boltba küldött gyermek azzal állít be, hogy a szomszéd gyerek meglökte s így elszórta a pénzt. S mi telhetnék egyéb a kárvallott apától, minthogy a házinevelés nagyobb dicsőségére káromlással illesse ama fiu apját, anyját, mert nem nevelik különben gyermekeket. A részegeskedő atya és veszekedő anya sem lehet valami ideális kép a józanság, mértékletesség és szeretet szemléltetésére. De lássunk egy modern apát, aki azt tartja, hogy ő ért a neveléshez. Neki nincs szüksége vallásra. Mégis gyermekétől megkívánják, hogy imádkozzék, hogy templomba járjon.

S mivel természet szerint a szülőkhöz kötnék bennünket a legerősebb kötelek, azért a szülők hatása reánk a legerősebb; de még zsenge korában a szülők körében van legtöbbet a gyermek s ilyenkor egész nevelése a szuggeszció uralma alatt áll. A szülők és gyermekeik nevelése közötti kapcsolatot legjobban Göthe eme szavai aposztrofálják: «Mann könnit erzogene Kinder gebären, wann die Eltern selbst erzogen wären».

Futó pillantásban láttuk, hogy mennyit várhatunk legtöbb esetben a családtól, nevelés alap-tényezőjétől. Nézzük a másik nem kevesebb fontos tényezőt: a társadalmat. Mert amint növekszik a gyermek s mindinkább távol van a szülői háztól: annál inkább vannak rá hatással a társadalom erkölcsői, annál inkább sajátítja el ezeket. S mert a nevelés célja: az erkölcsiség, azon tényen alapul, hogy az egyén csak társas együttelésben érheti el elete célját. S mert azok, akik közelebről behatással bírnak reá, itt mozognak s ennek levegőjét szivják.

Muesi.

Eberhardt János.
(Folytatjuk.)

HIVATALOS KÖZLÉSEK.

Tételek a tanítókori gyűlések részére. *Kivonat a szatmári egyházmegye I. körleveléből.* A tanítókori gyűléseken felolvastatni szokott dolgozatokhoz az egyházm-

legalább annak tartja magát, azért ez a kérdés a legközön-ségesebb, a legunalmasabb kérdések egyike, legalább annak tartatik. De az a különös, hogy sok tanár, tanító is haszontalannak tartja a pedagógiát. Nyilván azok, kik maguk is járatlanok a nevelés tanulmányában, a nevelés gyakorlatát csak oly ontudatlanul űzik, mint a szülők legtöbbike. Egy olyan iskolamestertől származik a következő tréfás meghatározás: *A neveléstudomány részint azt tanítja, amit mindenki tud, részint amit senki sem tudhat.* Kr.-usz Sándor «Nevelés és mívelődés.» Magyar Pedagógia VIII. 104. l.

¹ X. Y. «Az erkölcsi nevelés feladata». Magyar Pedagógia. I. 258. l.

² Rousseau J. J. «Emil, v. a nevelésről.» Ford. Füredi J. 207. l.

³ U. o. 227. l.

⁴ «Gesamelte Schriften» v. Wilhelm Meinhold IV. 138. l.

⁵ «Azonban akárhohol legyen a nevelésről szó, akár a szalonokban, akár egyszerű házakban, ahhoz ugyan mindenki akar érteni. Akinek gyermeke van, az ért a neveléshez, azt tartják. Akinek pedig nincsen, az még jobban akar hozzá érteni. Megszólják a tanárokat, tanítókat és egymást is nemkülönbben a legeléesebben kritizálják, ha a gyermekek neveléséről van szó. Mivel mindenki ért a neveléshez, mivel olyan sok a szakember a nevelés terén,

gyer tanfelügyelőség által beterjesztett alábbi tételek egyike választandó: 1. Mit tehet az iskola az állatvédelem érdekében? 2. Mily módon ébresztheti föl, táplálja és fejleszti a tanító a gyermekekben a vallásos érzelmet? 3. A tanító egyéni és hivatali tekintélyének nélkülözhetetlen alapköve — a józan élet. Keit Szatmár-Nemetiben, 1907. január 5-én.

IRODALOM.

Az «Örangyal» képes gyermekújság, hónaponta kétszer jelenik meg Győrött. A lap igen élénk tartalmú: elbeszélések, mulattató történetek, a gyermekek által eljáratható szindarabok, továbbá vers-ek és ismeretterjesztő cikkek vannak benne 7—14 éves gyermekek számára. Szébbnél-szebb, igazán művészi kivitelű vallásos és mulattató tárgyú képek tarkítják lapjait. Előfizetési ára egy évre 2 kor. Kívánatra mutatványt is küld a szerkesztőség.

Szeretéseink mezőgazdasági tevékenysége 1526 előtt írta Erdújhelyi Menyhert. Ily cím alatt egy füzet jelent meg a Szent-István-Társulat Tudományos és Irodalmi Osztályának kiadásában. A füzet megírása alkalomul szolgált az a támadás, melyet Takáts Sándor intézett Erdújhelyinek «A kolostorok és káptalanok beteljesíti Magyarországon mezőgazdasági fejlődésére» című tanulmánya ellen: Takáts Sándor a «Századok»-ban tudatta azokat az érdemeiket, melyeket Erdújhelyi a benecé-eknek, premontre-eknek és ciszterci-eknek tulajdonított. Erdújhelyi jelen tanulmányában válaszol Takátsnak. Kimondja, hogy a szerzetes-eknek halhatatlan érdemek vannak nem csupán Magyarországon civilizácójá, hanem egyúttal mezőgazdasági fejlődése körül is. Állításának bizonyítására oly szakkiegintéyleket idéz, kinek művei egész Európa tudományos világa előtt nagy értékkel bírnak, részint a legkiválóbb hazai írókra hivatkozik, kinek tekintélyét Takáts is elismeri. Ezekből a forrásokból behívonyítja, hogy a magyar szerzetesek, mint gazdasági terv-utatók s a nép tanítói, tevékenységökkel örök háttérre kötelezték az emberiséget. Egyúttal Takáts fejére ráolvassa egy nagynevű történetíró eme mondását: «a középkori szerzetesek érdemeit nemzetgazdasági tekintetben csak tudatlan és rozslékű emberek tagadják.»

A természetjog írta dr. Notter Antal. A Szent-István-Társulat Tudományos és Irodalmi Osztályának kiadásában, ennek felolvasásai között jelent meg dr. Notter Antal eme tanulmánya. Aktualitását mindenki el fogja ismerni, aki tudja, hogy ma a természetjog ellen két irányból intéznek támadást: a jogászok táborából, akik bölcséleti képzettséggel nem bírván, mindent kicsinyelnek, ami nem tőlük s jog: s az oly nagy zajjal dogozó «szociológus» hívtársaságtól, kik minden metafizikát tagadján, a természetjogot is elvetik. Dr. Notter, ki mint jogászilag és bölcséletileg egyaránt képzett egyén, hivatott arra, hogy e kérdéshez hozzászóljon. Tanulmányában a természetjogot helyes világításba helyezi. Nem válik közönséget azzal a természeti-joggal, mely a 18. századból a 19. század közepéig uralkodott s mely azt képzelte, hogy egy egész természetjogi törvénykönyvet lehet összeállítani örök és egyetemes érvényű jogszabályból, de elutasítja a másik vélelmet a jogi pozitivizmust is. Kifejti a római jogászok majd az egyházatyák, a skolaszti-ek és a kánonisták természetjogi tanítását és arra az eredményre jut, hogy különbséget kell tenni a jus naturale primarium között, melynek tételei minden emberre nevezve érvényesek és ismeretesek, és a jus naturale secundarium között, melynek tételei ugyanazok az emberek többségénél és ismeretesek is a legtöbb ember előtt, ellenben az embereknek egy kisebbségénél bizonyos okból nem érvényesek, vagy bizonyos okból, pl. tudatlanság, szenvedély nem ismeretesek. Dr. Notter kiváló figyelemmel részesítette művében a katolikus föléseket: de felhasználja és önálló felfogással bírálja a legújabb jogi irodalmat is. A tanulmány ára 1 kor. 80 fill. Kapható a Szent-István-Társulattól.

VEGYESEK.

Meghívó. Az «Országos Katolikus Tanügyi Tanács» folyó évi január hó 24-én (esüörtökön), d. e. 9 órákor a Szent-István-Társulat kistermében rendkívüli ülést tart, melyre t. címet tisztelettel meghívja Budapestben, 1907. évi január hó 12-én az elnökség. — A gyűlés tárgyai: 1. Elnöki előterjesztések. 2. Emlékirat előterjesztése a tanítói fizetések rendezése tárgyában. A III. országos katolikus nagygyűlés határozata értelmében a tanítók fizetésrendezése tárgyában elkészített és elfogadott emlékirat az «Országos Katolikus Tanügyi Tanács» e napon nyújtja át az illetékes helyeken. 3. Indítványok.

Giesswein Sándor dr. a szocializmusról. A győri keresztény munkásegylet vasárnap tartotta tízedik rendes közgyűlést, melyen megalapítója és elnöke, Giesswein Sándor dr. kanonok, országgyűlési képviselő elnököl. Elnöki megnyitójában Giesswein rámutatott a kor forrongó eszméire, elítelte a szociális eszmétől való idegenkedést, majd ezeket mondta: A szociálizmus szót némelyek úgy állítják oda, mint egy molokot, mely hivatva volna mindent elhelyni, egyent és nemzetet egyaránt. Az ilyen absztrakt szociálizmus egyrészt képtelenség, másrészt a szabadság vérszangyala volna. Abszolút szociálizmus, egy társadalom, mely az egyéniséget föl-emesztené, ép oly lehetetlenség, mint az abszolút individualizmus, melyben az egyén a társadalomból kiszakítja magát. De vannak felsőbbrendű egyéniségek is. Ezek a nemzetek. Az ember nincs közvetlenül a társadalomba bekapcsolva, hanem először a családba s azután egy kisebb-nagyobb egységbe: ez a nemzet. A helyes társadalmi irányzatok sem a családot, sem a nemzetet nem szabad fölforgatnia. A nemzeteknek is azért vannak egyéni tulajdonságai, mert nekik is megvan providenciális jelentőségük. S ha ezzel szemben egy egészségtelen irányú szociálizmus határokat és külföltségeket ledöntő nem-tököziséget hirdet s ezzel kapcsolatosan a vallás ideálmusával együtt a hazafi-ágot is tagadja, ha nemzeti nagyjainkat úgy állítja elénk, mint rebak lovagokat, akik az ideálmus köpenye alatt saját önző céljait szolgálják, a kor csak azt felelhetjük, hogy a történelmet kiki saját lelke tükrében látja meg. Giesswein ezután alapos foglalt az általános választó jog, az egyesülési szabadság és a polgári jogok kiterjesztése mellett. Állandóan élénk lettségel kísért szavait így fejezte be: Megyünk a szociális igazságosság felé, úmutatónk az örök erkölcsi törvény, vezetőnk a szeretet, kísérőnk pedig a vallás és hazazereget eszméje.

Hittanarok és hitoktatók országos értekezlete. Dec. 27-én a hittanarok és hitoktatók Budapestben összegűlének és a hitoktatás sikerének előmozdítása érdekében értekezletet tartottak. Az értekezlet a Szent-István-Társulat dísztermében folyt le a Jézus Szíve templomában mondott szentmise után s mindvégig a legnagyobb érdeklődés között. Az értekezleten a zord idő dacára, nagy számmal jöttek össze a hittanarok és hitoktatók. Az értekezlet elnöke volt Dualek János egyetemi tanár. A választás megejtése után dr. Mázly Englbert községi gimnáziumi igazgató olvasott föl részletet. Az erkölcsi nevelés elmélete című munkájából. A fölolvásó kiemelte, hogy azért választotta fölolvásásának tárgyát az erkölcsi nevelés köréből, mert a hittanarok és hitoktatók egyesületének egyik főfeladata lesz ezen erkölcsi nevelésnek igen erős fölkarolása. A tudós szerző az Erkölcsi fejlődés című fejezetet olvassa föl. Bizonyítja, hogy van erkölcsi fejlődés. Ezen fejlődés egymásutánjának megállapításával már a Szentírásban is rátalálunk. Az első fokozat a testi kívánságok és vélemények akarati nak megfektetése, a második fokozat a megfelelő világnézet, a gondolatkör kialakítása, a harmadik a meggyőző zultság alapja. Az evangéliumi nyolc boldogságról szóló tanításban van az alapja az erkölcsi fejlődés azon elméletének is, melynek nyomaival

már Ke-
lás, a le-
találkoz-
leg erke-
zsinorn-
tásához
partu-
kialaku-
mint a
eljárás-
Az egy-
tes ten-
erkötes
erkötes
a folyó-
másodi-
nak az
intézés-
lemző
oldatu-
s a jó
a fölöl-
fokozat-
kező fe-
beszer-
kében
lehetn-
nyek is
den fö-
egyik f-
Pa-
növe-
minda-
pen si-
eisme-
Feren-
ságot
estek-
ajku g-
szerep-
tanító-
termel-
e-ony-
másod-
szente-
Ha-
áldás-
hó 2 á-
felveté-
«A
pedag-
király-
álland-
d. u
9—12
vasár-
tanú-
A
hogy
a nyi-
az ar-
mely
szór-
Nept.
Néme-
ki —
ismét-
jobb-
Nem
lehet-
az I-
létrej-
«Dr.
szám-
rás a
rövid-
a má-

már Kelemen Páidagógos-ában (a büntől való megszabadulás, a lelki felvilágosodás, az Istennel való egyesülés) találkozzunk. Az erkölcsi fejlődés egymásutánját lényegileg erkölcsi törvények állapítják meg. Határozott és biztos zsinórmértéket ad az erkölcsi fejlődés útjának megállapításához az egyéni fejlődés és a közösség kialakulása közti párhuzam is. Ezen az alapon először az emberiség erkölcsi kialakulását vizsgálja a fölolvásó, azután az egyházat, mint a nemzeteket összefoglaló nagy társaságnak nevelő eljárását, végre pedig az egyéni lelki életnek a menetét. Az egyház nevelő eljárása a kinyilatkoztatásból ismeretes tényeken és tanulságokon épül föl, az egyes emberek erkölcsi fejlődése pedig teljesen megfelel az emberiség erkölcsi fejlődésének. A teendők során elsőnek mondja a fölolvásó a bűn testének lerontását (szent Pál szava), másodiknak a megfelelő világnézet kialakítását, harmadiknak az erkölcsi tevékenység azon eszmény szerint való intézését, mely szerint Isten az embert teremtette. Jellemző vonásai ezen állapotnak: az Istenben való sokoldalú szeretet, a szív héssége, a lelkiismeret nyugalma s a jó eszelekedetekben való öröm. Hangsúlyozza azonban a fölolvásó, hogy az erkölcsi fejlődés egymásutánját és fokozatait nem lehet oly értelemben egymás után következő fejlődési folyamatoknak venni, hogy az első teljes beszerzése előtt semmit sem tehetnénk a második érdekében és az első és második elintézése előtt szó sem lehetne az igaz ember jellegének kialakításáról. Az eredmények is egytől-egyig szerepelnek az erkölcsi fejlődés minden fokozatán, habár egyik-másik fajtáuk a fejlődés egyik folyamatában jobban érvényesül e mint a másokban.

Pasztorjáték. A Vállaji római, kath. elemi népiskola november 4-ki keracsóny 1-8, 2-ik és 3-ik napjainak estéjén mindannyiszor rendkívül nagy-zámú közönség előtt szépen sikerült keracsónyi pasztorjátékot adtak elő. Működő élmény és dícséret illeti *Popomájer* János és *Schmid* Ferenc buzgó és szorgalmas tanítókat, kik semmi fáradságot nem ismervé igyekeztek a lakósságnak az élvezetes esteket megszerezni. Öröm volt halgatni, hogy a sváb ajkú gyermekek mi y tiszta magyaros kifejtéssel adták elő szerepüket. A *mariaipácsi* szent bazil-rendi Népiskola tanítói kara január hó 6., 7. és 8-án az iskola Nagytermében szegény iskolásgyermekek felrubázására keracsónyi pasztorjátékot rendezett. Első este Jézus születését, második este Harom királyokat harmadik este Apró szenteket adták elő.

Halálozás. *Csongrády Vince* oroszai főtanító, 38 évi ádásus működése után, 58 éves korában f. évi január hó 2-án hosszas szenvedés és a halotti szentségek ajátatos felvétele után elhunyt. Nyugodjék békében!

«Az orsz. pedagógiai könyvtár» és vele kapcsolatos pedagógiai olvasó és állandó tanszer-kiállítás (VIII. Szentkirályi u. 47. Ferenc József Tanítók Háza) nyitva van állandóan és díjtalanul az ünnepnapok kivételével: hétfőn d. u. 3—6-ig, szerdán d. u. 3—6-ig, csütörtökön d. e. 9—12-ig és d. u. 3—6-ig, szombaton d. u. 3—6-ig és vasárnap d. e. 9—12-ig. Az olvasóban 98 hazai és külföldi tanügyi lap áll az érdeklődőknek rendelkezésére.

A tizeves ind vagy arab váltószám gép. Tíz éve, hogy számgépem a millenárius kiállításra e fúratall lépett a nyilvánosságra: A jövő évezred egyetlen számtanszere az arab szám gép, mellyel kész vagyok Budapesten bármely szám gép ellen versenyzőadást tartani. Azóta többször megújítottam e felhívást és eleinte 100 frtot (98-ki Népt. Lapja 50. sz.), később Magyarország, Ausztria és Németországban évi 300 kor. renté ajánlám meg annak, ki — bárhonnét — jobb szám gépet mutat fel. Most megismétlem az első felhívást 1000 k-t biztosítva lényegében jobb szám gépek és megfelelő jutalmat minden javításért. Nem hiszem, hogy a helyrendszertől számolást jobban lehetne szemléltetni: de ha esalódnám, örömmel fizetem az 1000 koronát, mert főcelem tökéletes számtanészkező létrejötté. A «Népnevelő»-ben 1887. okt. 17. B. V. írja: «Dr. Eben szám gépe nemcsak az orosz, hanem az összes szám gépeket mind fölülmulja: kezelése az áthidaló eljárás alapján oly egyszerű, hogy azt minden tanító a legrövidebb idő alatt elsajátíthatja s nem állhat be nála az a más számológépeknél oly könnyedén előforduló eset,

hogy a szemléltető kifejtésnek alkalmazásánál tétovázva kell megállnia, hogy utat és módot keressen az egészes kibontakozásra. Azért nagyon is ajánlható, hogy az minden iskolában mint kötelezett tanszer behozassék B. V. G. Kath. Szemle, Ungvár 1901. dec. 15. Tapolezai: Eben Mihály találmánya nem csak jó, hanem tökéletes! Új alapon nyugszik, az eddigiektől eltérő rendszert követ, de gyakorlati értéke megbecsülhetetlen. Eredetiségével korszakot alkot a népnevelés terén. Nyissuk meg a népiskolák ajtaját dr. Eben szám gépe előtt, a régit pedig tegyük nyugalomba. Tanügy terén az újat, ha tökéletes, elfogadnunk erkölcsi kötelesség. Dr. Ebennek volt gondja rá, hogy gépének kezelése minél világosabb legyen. A tanító a kezelés titkát 1—2 óra alatt teljesen magáévé teheti. E gép alkalmazásánál a legérdekesebb fogásokkal lehet a gyermek fogékony eszere hatni. Szeged, 1906. október 29. A siketnémák áll. segélyezett intézetének igazgatósa: «Tudjuk, mily nehezen haladnak a gyermekek a számolás elsajátításában. Ennek egyik oka a jó szemléltető eszközök hiánya. Félnek kitűnő számológépe megszerkesztésével az volt a célja, hogy a gyermek figyelmének tápot nyújtó, emlékezetét megragadó és a számlálásban rejlő rendszerességet minden oldalról szemléltető eszközzel, úgy a gyermekeknek, mint az oktatóknak munkáját tetemesen megkönnyítse.» *Mérték-gyűjteményemet* is nem azért ajánlom, hogy magyar, hanem mert jobb minden más külföldinél, és óra nélkül szintén csak 10 kba kerül. Részleges beszerzésnél számológép vezérkönyv, mui és óra egy csomagban küldhető (30 kor.) Dr. Eben M.

Felölös szerkesztő: **Ember Károly.**

Kérem! Zavarok és késedelmek elkerülése végett, minden hirdetésre vonatkozó levelet a kiadóhivatal címére — nem szerkesztőség — kérünk küldeni.

PÁLYÁZATOK.

Esztergomi érseki megye.

Zsitvaapáti (Bars m.) római, kath. II. od tanítói állásra pályázat hirdetik. Javadalma: egy szoba és 800 kor. Kötelessége: III—VI. osztály és ismétlő öket tanítani, a kantoriakat a fiökközönségben önállóan végezni. A gyermekeket templomba vezetni és ott rájuk felügyelni. Tannyelv magyartól Csakis okleveles férfitanítók pályázhatnak. A kérvények az iskolaszékre és Nagy. főt. *Keracsónyi Sándor-ra* (u. p. Aranyos-Maróth) címzendők. Pályázati határidő *január 27.* 28 1—1

Vagyóera (Nyitra m.) okl. kántortanító kerestetik. Fizetése: 800 kor. államségéllyel és lakás melletképületekkel. Fölszerelt folyamodványok *január 27-ig* beküldendők. *Dovorányi Berthold* iskolaszéki elnöknek. 33 1—1

Győri püspöki megye.

A **mosonhalaszi** római, kath. népiskolánál osztálytanítói állásra pályázat hirdetik. Fizetése 800 korona. Egy butorozott szoba, fűtés — mely a kertilletményt pótolja — és takarítás. Kötelesség: az iskolaszék által kijelölt osztályban és a gazdasági ismétlőben tanítani. Kantori teendőkhöz szükség esetén segédkezni. Okl. vellel fölszerelt kérvények a római, kath. iskolaszék címére *január 26-ig* elküldendők. Az állás azonnal elfoglalandó. *Németh Vince*, plébános. 15 2—2

Banhidan (Komárom m.) a római, kath. iskolaszék egy osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetése 800 kor. és 150 kor. lakpénz, melyen a kertpótlék is foglaltatik, addig, míg természetben lakást nem kap. Kötelmei: egy osztályt vezetni, a kantoriakban segédkezni, az ismétlős leányokat

társával felváltva tanítani. Okleveles férfitanítók pályázataikat az iskolaszék elnökéhez *január 23-ig* küldjék be. 27 1—1

A fertőrákosi róm. kath. iskolánál egy osztálytanítói állomás megüresedett. Ennek betöltése végett f. é. *január 16-ig* terjedő határidővel pályázat hirdettük. A díjazás 800 kor, s egy bútorozott szoba. A német nyelv tudása kívánatos. A folyamodosok az iskolaszékhez küldendők. *Károly János* plébános. 23 1—2

Kalocsa-i érseki megye.

Katymár elemi róm. kath. jellegű iskolájánál egyik magyar-német tan nyelvű tanítói állomásra *január 25-ig* pályázat hirdettük. Ezen állomáshoz esatolt javadalom 800 kor készpénz és 100 kor lakbér. A megválasztott tanító köteles lesz az iskolaszék által kijelölendő osztályban, illetve tanteremben a mindennapi és ismételő tan-kötelességet tanítani. A főelőleg felszerelt folyamodványok a karvymári róm. kath. iskolaszékre címezve, *január 25-ig* ft. *Klausky Ferenc* apát, esperes-plébánoshoz Jánoshalmára (Bács m.) küldendők. A megválasztott tanító fizetését állomása elfogadása napjától húzza, ami iránt értesítést veendő. *Gärtner Sándor* plébános, iskolaszéki elnök. 18 2—2

Kassai egyházmegye.

Bajori kántortanítói állásra pályázat hirdettük. Javadalmazás: 840 kor, készpénzben, 10 köből vegyes gabona, fűfélék szántóföld, fűzés, lakás, gazdasági épületek. Az állomás azonnal elfoglalható. Jelentkezés a bajori lelkészi hivatalnál. (Sáros. m. p. Eperjes.) 29 1—1

Nyitrai püspöki megye.

A turzófalvai (Trenésén m.) róm. kath. központi iskolánál II. tanítói állásra *február 3-ig* pályázat hirdettük. Kötelessége a mindennapi iskola, I. és II. vegyes és az ismételő iskola tanosztályát vezetni. Jövedelme: 800 kor, előleges havi részletekben, ötödeves korpólek, beiratási díj 25 kor., felületmény saját használatára 30 kor. és egy szobából álló lakás. Tót nyelv ismerete szükséges. Folyamodványok a róm. kath. iskolaszékhez Turzófalvára küldendők. 24 1—1

A vágtapecolai (Teplicska, u. p. Zsolna, Trenésén m.) róm. kath. jellegű, magyar-tót tan nyelvű népiskolánál lemondás folytan megüresedett tanítói állásra pályázat hirdettük. Javadalmazás: 800 korona, 3 öl tűzifa vagy 72 korona ellenértéke, törvényes ötödeves korpólek, két szobából álló esinos lakás, konyha, éles- és fakamra, pincevel. Pályázati határidő *január 27.* A megválasztott köteles állását azonnal elfoglalni. *Kapally István* esp. plébános, isksz. elnök. 25 1—1

Belaudvarnoki róm. kath. tanítói állomásra *február 1-re* pályázat hirdettük. Jövedelme: községtől 260 kor., 24 méter seményfa 60 kor., államsegélyből 479 kor., szántóföld 1 kor. Összesen 800 kor. Lakása: 1 szoba, konyha és kamra. A magyar és tót nyelvet tudó okleveles tanítók vagy tanítónők alulírott nál jelentkezzenek. *Kunický József* esp. plébános, Felső-Vesztenie (Nyitra m.). 32 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

A hárszpataki főkegyház kántortanítói állomására *január 30-ig* pályázat nyitatik. Javadalom: jó lakás teraszalban és készpénzben 800 kor., állami korpólek. Kántori atlag 30 kor. Iskolafűtés és adók a hitközség terhe. Nyelv: német-magyar, állomás azonnal elfoglalandó. Okmányok *Gärtner József* iskolaszéki elnökhöz Kútner (Vas m.) keretnek. 22 1—1

A lemondás folytan megüresedett hőtői (Zala m.) róm. kath. tanítói állásra *január 25-ig* pályázat hirdettük. Fizetés: 1. két szoba, konyhából álló lakás és két darab kert a háznál. 2. A hitközségtől 484 kor. készpénz és 2 öl hasábbfa 48 korona értékben. 3. Államsegély 268 korona. Összesen 800 kor. Okleveles nők is folyamodhatnak. A kérvények a boncodföldi plébánoshoz mint

iskolaszéki elnökhöz küldendők. Az állás azonnal elfoglalandó. *Korsody János*, isksz. elnök. 31 1—1

Veszprémi egyházmegye.

A foksabadi ujonnan szervezett róm. kath. osztálytanítói állásra pályázat hirdettük. Lakása: egy szép nagy szoba, konyha. Fizetése: 1. A hitközségtől 200 kor. 2. Államsegélyből 600 kor. Összesen 800 kor. Az osztálytanító köteles az iskolaszék által kijelölt osztályt önállóan vezetni, a gyermekeket a templomba és a körmenetekben kísérni s ott rájuk felügyelni. Köteles továbbá a kántori teendőkhöz segédkezni. A pályázó okleveles tanítók kérvényeket *január hó 26-ig Zárjerczy Viktor* foksabadi (p helyben) plébánoshoz küldjék. Az állás február 1-én elfoglalandó. 30 1—1

A bakonyinai róm. kath. népiskolánál osztálytanítói állásra sürgősen pályázat hirdettük. Evi rendes fizetése: a hitközségtől 480 kor., államsegély 320 kor., havi előleges részletekben. Lakásul egy bútorozott szoba fűtéssel, melyhez a fát a gyermekek hozzák. A megválasztottnak kötelessége az egyesített I—II. osztály vezetésén kívül az ismétlős leányok oktatása, valamint a kántori teendőkhöz segédkezni, továbbá a gyermekekre a templomban felügyelni. Férfitanítók, kik a német nyelvben jártassak, előnyben részesülnek. Az állomás azonnal elfoglalandó. Elkészés megegyezés folytan a főtanítónál. Oklevél felszerelt kérvények *január 28-ig Prácer Gyula* iskolaszéki elnök úrhoz Bakony-Nana (Veszprém m.) küldendők. *Fanbl Vencel* iskolaszéki jegyző. 26 1—1

Bold. Csima István, főkántor, országszerte ismeretes, kitűnő összeállítású, 250 válogatott, szabályos orgonakíséretű gyászmisé- eneket tartalmazó énekkönyve melyen leszá- litott aron (4 frt helyett 2,50 frt-ért) kapható az elhunyt özvegyénél Kiskunfélegyházán.

S. 2-8

Szőlőoltványok

kétévesek hiányok pótlására, gyökeresek, si- mák legjobb fajokban, legolcsóbban

== Hegyi bor ==

fehér, siller és vörös kitűnő minőségben kapható Székely I. Józsefnél Gyöngyös.

Árjegyzék ingyen

790 5—16

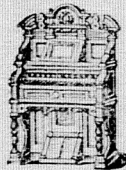
HARMONIUMOK

mindkét rendszer szerint legolcsóbban szállítjuk

PAJKR REZSŐ ÉS TSA

Budapest VIII. József-körút 15.

Pianók. Pianinók.

Pedálos harmoniumok mindkét rendszer szer- rint és minden nagyságban pontos orgo- na méretekkel templonok, szeminariu- mok részére és mint gyakorló orgonák. Bérmentes szállítás az utolsó vasúti állomásig. Tanároknak különös szálalék engedmény. Árjegyzék ingyen és bérmentve. Részlet- fizetés engedélyezve. 796

Magyar Dallamos

Ünnepi Praeludiumok

az összes hangnemekből

irták: főt. Stacker István és Kontor Elek.

E könyv 32 hosszabb dallamos praeludiumot tartalmaz s a magyar katolikus anyaszentegyház isteni tiszteletén külön szövegátot tesz s nemcsak karnagyoknak és kántortanítóknak, hanem mintázóknak, kik az orgonát vagy harmoniumot játszóak — sőt a zongorázóknak is — kedves élvezetet nyújt a lent nevezett művészi ízléssel kiállított mű. Még a legnehezebb hangnemekben írt praeludiumok is egész könnyű stílusban vannak megkonstrualva. Ára 5 kor., egyházi orgonistáknak és tanítóknak 4 korona.

Megrendelhető kollégánk, a szerző lakcímén:

Kontor Elek Budapest, VII., Csömöri-út 42.

Ugyanitt megrendelhető még a pénz előzetes be-
küldése mellett bérmentve:

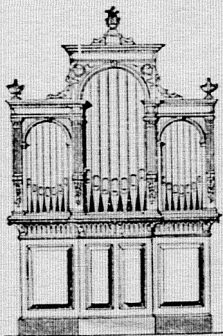
«Hazafias Mária-dalok» (10 dal) ára 3 K tanítóknak 2 K
«Immaculata» (3 dal) ára ... 2 K
«Matvánk» 12. ezer (2 dal) ára ... 2 K
«Házánk Nagvasszonya» (10 dal) 3 K tanítóknak 2 K
«Tanító-Induló» ára ... 2 K tanítóknak 1 K

644

CSEH ISTVÁN

orgona- és harmo-
nium építőmester

Egerben.

Ajánlkozom minden-
nemű templomi orgona-
és harmonium készítésére
a legújabb légnymatú,
(pneumatikus) első-rend-
szer szerint, igen jutá-
nyos árak mellett.

Régi orgonaátalakításokat, javí-
tásokat, tisztításokat és hango-
lásokat olcsón vállalok el jót-
állás mellett.

Zimmermann Gyula Henrik, Lipcse.

Legjobb szerkezetű harmonium gvara.

Czletek: Lipcse, Szent-Pétervár, Moszkva, Riga, London.
Egyedüli képviselő Magyarország és Ausztria részere:

Hörl Nándor Pozsony, Ventur utca 24.

Számos elismerésvél kiváló szak-
tekintélyektől, az egész világból.

A Zimmermann-féle harmoniu-
mok művésziösen hangolják,
mindenütt feltűnést keltenek
elvarázslóan szép összhang-
jukkal. Előnyös feltéte-
leink tanítók részere:
A vételár fe-nex vagy legalább
egy harmadának lefizetése és
a maradék részletekben meg-
enyezés szerint.

Költségmentes szállítás.

Képes harmoniumárjegyzék ingyen.

További különlegesség templomok és iskolák
részere: Igen erős szerkezetű, német módszerű,
légnymatú harmoniumok igen erős atható hanggal.
Igen erős kereslet miatt kérjük a megbízásokat
idejekorán közölni.

Fr. KISS KÁROLY főgimn. tanár 34926. sz. szabadalmi képe

„KAROLIUM“

vér- s pajzstetű, fakukac, poloska és a mézhasodást előidéző
elősídekert irtó szer, mely ezen elősídekert biztosan elpusz-
titja és a fakat immunissá teszi.

1 kis üveg ára (200 gramm) ... K 1.—
1 nagy üveg ára (500 gramm) ... K 2.—

50 üveg egyszerre történő megrendelésénél 20% engedmény

Kizárólagos vezérképviselet a bel- és külföldi részere

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél
Budapest, V., Alkotmány-utca 31. sz.

Dr. Hets Ödön ügyész úr, aki a szert 2 év óta
használja 70 holdas soroksári gyümölcsösében, a
következő bizonyítványt adta:

Tekintetes Fr. Kiss Károly tanár úrnak Budapest.

As Ön utasítása folytán készített vértetű-keveréket
gyümölcsfáimnál még a múlt év nyarán teljes sikerrel
alkalmaztam, készséggel jelentem ki, hogy ezen szer a
körte- és almafákon mutatkozó vértetű kiirtására az
egyedüli biztos szer. A múlt évben bekent fák az idén
mind remeken hajtottak és termőképességüket vissza-
nyerték.

Kiváló tisztelettel

Hets Ödön s. k.

- UJDONSÁGOK! -

Az elveszett aranyvirág

Regény. Fiatlányok számára. — Irta:
G. Büttner Júlia. Ára **1 kor**
80 fillér.

Öt évi találkozó

Elbeszélés fiatal lányok számára. Irta:
B. Büttner Lina. — Ára díszes
vászonkötésben **2 korona.**

Nickl. by Miklós élete és viszontagságai

Deákens Károly regénye. A magyar ifjú-
ságszáma átdolgozta **Hevesi Sándor.** — Ára díszes vászonkötésben
2 korona 80 fillér.

Romok a rom fölött

Történeti elbeszélés nagyobb tanuló-
knak. — Irta **Kincs István.** — Ára
vászonkötésben **1 kor. 80 fillér.**

Az esti csillag

Történeti elbeszélés a XVI. századból.
Magyar nyelvre átírta: **Ruschek**
Antal. — Ára díszes vászonkötésben
1 korona 40 fillér.

Az én naplóm

A középiskolai ifjúságnak. Irta **dr. Se-**
bök Imre. — Ára vászonkötésben
2 korona 40 fillér.

A jó gazdasszony szakácskönyve

— Irta **Triebmann Viktorné Ankerstoki Stokinger Ella.** —
Ára díszes címképpel kötve **4 korona.**

Kis imakönyv

Katholikus hívők használatára. Egyház-
megyei főhatóság engedélyével. Ára bőrkötésben **1 korona 20 fillér.** —
Ezen kis imakönyv pénztárcában is
elfér.

Pax Vobis

Liber precum. Összeállította **Szinek**
Izidor. Ára egész bőrkötés puha táblával, vörös metszéssel **3 korona**
20 fillér. Aranymetszés **4 korona**
20 fillér.

Megrendelhetők a Szent-István-Társulat könyvkeres-
kedésében, Budapest, IV. ker., Kecskeméti-utca 2. sz.